

SOTSIAALAINETE AINEVALDKOND

Alusdokument:
Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1
“Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 5

1.Sotsiaalne pädevus

Sotsiaalsed käsitlused inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval. Sotsiaalvaldkonna õppeainete kaudu õpilased tundma ning järgima ühiskonnas kehtivaid väärtusi, norme ja reegleid, omandavad vajalikke teadmisi, oskusi ning hoiakuid sotsiaalselt aktsepteeritava käitumise ja inimeste vastastikuste suhete kohta, mis aitavad tõhusalt kohaneda ja toime tulla perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ning ühiskonnas. Sotsiaalainete abil kujuneb alus, arvestamaks maailmavaatelse mitmekesisusega, ning valmisolek dialoogiks eri maailmavaate esindajatega. Kõigi valdkonna õppeainete seisukohalt on tähtsad koostööoskus ja töötamine rühmas.

2.Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda kuuluvad ajalugu, ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus. Ajalugu õpitakse alates 5. klassist, inimeseõpetust 2. klassist ning ühiskonnaõpetust 6. klassis ja 9. klassis.

3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kõik sotsiaalvaldkonna õppeained on toeks, et õpilasel areneks suutlikkus analüüsida oma käitumist ja selle tagajärge, sobival viisil väljendada oma tundeid, olla tolerantne teiste inimeste erinevuste suhtes ning arvestada neid suheldes. Kindlasti õpetavad sotsiaalvaldkonna õppeained ennast kehtestama, seista vastu ebaõiglusele viisil, mis ei kahjusta ega teiste huve ega vajadusi. Õppeainete kaudu õpetatakse tundma ning järgima ühiskonna kehtivaid väärtusi, norme ja reegleid, omandatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid sotsiaalselt aktsepteeritud käitumisest ja inimeste vastastikustest suhetest. Õpitavad teadmised ja oskused aitavad kaasa tõhusale kohanemisele ja toimetulekule perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ja ühiskonnas.

Inimeseõpetus aitab õpilasel lõimida õppesisu kõigis kooliastmetes, toetades õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas. Õppeaine õpetamine aitab õpilasel kujundada sotsiaalseks küpseks ja teovõimeliseks isiksuseks. Õppeaine üldeesmärgiks on aidata kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalikke toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilases terviklikku isiksust, terviseteadlikkust, sotsiaalset pädevust ja üldinimlikke väärtusi: ausus, hoolivus, vastutustunne ning õiglus.

Ajalugu: omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks vajalikke teadmisi oma kodukoha, Eesti Vabariigi ja maailma minevikust ning kultuuripärandist. Õppeaine õpetamisel suunatakse õpilane teadvustama, analüüsima ja hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende omavahelisi seoseid ning seoseid tänapäevaga. Oluline on õpetada ajaloosündmuste erinevate tõlgendamiste põhjusi. Ajaloo õpetamine aitab kaasa teistes õppeainetes õpitava tervikuks sidumisele, samas kujundab oskust mõista minevikunähtuste mõjul toimuvat arengut.

Ühiskonnaõpetuse õppeaine eesmärgiks on luua eeldused kodanikuidentiteedi ja ühiskonna sidususe tugevdamiseks ning aktiivse kodaniku kujunemiseks. s omandavad õpilased üldised teadmised, -oskused, - väärtused ja "C hoiakud ühiskonnas toimimiseks ning vastutustundlike otsuste tegemiseks.

4.Üldpädevuste kujundamine

4.1 Õpipädevust toetatakse oskuste kujunemise kaudu. Iga õppeaine aitab kujundada suutlikkust organiseerida õpikeskkonda ning hankida õppimiseks vajalikke õppevahendeid ja teavet. Õppeainete programmi omandamine aitab õpilasel paremini kasutada õpitud teadmisi erinevates valdkondades ja situatsioonides ning probleemide lahendamisel. Õppetegevuse kaudu omandab õpilane eneseanalüüsi oskuse ja suudab põhikooli lõpetamisel kavandada oma edasiõppimist.

4.2 Väärtuspädevuse kujundamist toetavad kõik sotsiaalvaldkonna õppeained. Inimeseõpetus toetab väärtussüsteemide mõistmist, sõnade, mõistete ja tunnetega kooskõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste inimeste heaolu arvestamist. Ajalugu ja ühiskonnaõpetus toetavad suutlikkust mõista humanismi, demokraatia ja jätkusuutliku arengu põhiväärtus ning nendest oma tegutsemises juhinduda. Samuti õpetavad ajalugu ja ühiskonnaõpetus lugupidamist suhtumist erinevatesse maailmavaatelistesse.

4.3 Suhtluspädevuse tasandil oskab õpilane ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada erinevates suhtlusolukordades, lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust: õpilane oskab kirjutada eri liiki tekste, kasutades tekstide kirjutamisel kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust.

4.4 Enesemääratluspädevuse kaudu õpib õpilane mõistma ja hindama ennast, oma tugevaid ja nõrku isikuomadusi, samas oskab õpilane arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse inimestesse. Inimeseõpetuse teadmistega omandab oskused lahendada tõhusalt ja turvaliselt sotsiaalse tervisegseonduvaid ja inimesuhetes tekkivaid probleeme. Ühiskonnaõpetus ja ajalugu õpetavad kultuurilist, rahvuslikku jariikliku enesemääratluse kujundamist.

4.5 Ettevõtlikkuspädevuse peamine kujundada on ühiskonnaõpetus. Õppeprogrammi edukas läbimine õpetab nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, püstitama eesmärgi, ellu viima algatatuid ideid, tegemakoostööd püstitatud eesmärkide saavutamiseks, reageerima paindlikult muutustele, tulema toime ebakindlusega, õpitakse ideede teostamiseks valida sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad suutlikkuse ja ressursside adekvaatsele analüüsile ning tegevuse tagajärgede prognoosile

5. Sidusus teiste ainevaldkondadega

Sotsiaalainete valdkonna õppeained on tihedalt seotud ja läbipõimunud põhikoolis õpitavate õppeainetega:

5.1 Emakeelepädevus "C suutlikkus väljendada ennast selgelt ja ajakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; lugeda ja mõista erinevaid tekste, kasutada keelevahendeid, õigekeelsusnõudeid ja sobivat stiili ning väljendusrikkust; õppeainele kohast sõnavara, oskust tööde vormistamisel, info hankimisel autoriõiguse kaitset.

5.2 Loodusteaduslik pädevus "Cläsi õpingute toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks: mõistes looduskeskkonna mõju inimühiskonna arengule, rahvastiku-protsesside kujunemisel, majandusressursside oskuslikul tarbimisel, mis tagab ühiskonna jätkusuutliku arengu, keskkonnamõjude- ja probleemide märkamisel; jätkusuutliku eluviisi väärtustamisel.

5.3 Võõrteeltepädevus "C üldised teadmised erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest, nende erinevuste ja omapärade mõistmine, teiste keelte ja kultuuride austamine ja võõrkeeleoskus.

5.4 Kunstipädevus "C Eesti maakondade erinevate traditsioonide ja maailma erinevate kultuuriteemade käsitlemine ja nende muutmine läbi ajaloo. Õpingutega toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab omakultuuri ja kultuuride mitmekesisust ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuride eripäradest erinevates ühiskondades, on kultuuriliselt salliv.

5.5 Matemaatikapädevus "C matemaatiline kirjaoskuse kujunemine: tabelite, graafikute diagrammide koostamine, ajaarvamise tõlgendamine ning oskus analüüsida erinevaid võimalusi ressursside planeerimisel ning oskus ratsionaalselt arutleda, põhjendada ja tõestada tekkinud probleemide lahendamisel ja oma ideede realiseerimisel.

5.6 Tervise- ja kehakultuuripädevus "C" arendada ja väärtustada tervislikku eluviisi ning kehalise aktiivsuse tähtsust. Õpitavate teadmiste ja oskuste kaudu toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks.

5.7 Tehnoloogiline pädevus- arusaamine erinevates ametites ja elukutsete vajalikkustest, seoses tehnika ja tootmise arenguga ja globaliseerumisega kaanevatest vajadustest (karjääri planeerimine, tööturu vajadus): oskus rakendada õpitud teadmisi eesmärgipäraselt ja säästlikult oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujunemisel.

6. Põhikooli lõpetaja pädevus

Õppeainete kaudu sotsiaalse pädevuse kujunemine võimaldab saavutada põhikooli lõpuks järgmise suutlikkuse:

6.1 Teadmise tasandil

- * On avara maailmapildiga ja omab ettekujutust inimsuhetest.
- * Teab õpitavat keelt kõnelevate maade kultuuritausta ja sellest tulenevaid käitumisreegleid ning ühiskonnas kehtivaid tavasid.
- * Teadvustab kohalikke ja globaalseid keskkonnaprobleeme.
- On teadvustanud inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.
- Teab individuaalset energia- ja toitumisvajadust, tervisliku treeningu individualiseeritust, haigestumistega seotud riske ning tervislike eluviiside erinevaid aspekte.
- * Tunneb oma huve ja võimeid ning omab positiivset enesehinnangut.

6.2 Oskuse tasandil

- * Suhtleb suuliselt ja kirjalikult.
- * Arvestab suhtluspartneriga. Valib sobiva käitumisviisi.
- * Esitab oma sisukohti ja põhjendab neid.
- * Arenenud on koostööoskused.
- * Oskab hinnata inimtegevuse mõju looduskeskkonnale.
- * Oskus leida kohalikele ja globaalsetele probleemidele lahendusi.
- * Lahendab dilemmaprobleeme, kus otsuseid langetades tuleb lisaks sotsiaalainete teaduslikele seisukohtadele arvestada inimühiskonnaga seotud aspekte "C" seadusandlike, majanduslike ning etnilismoraalseid seisukohti.
- * On koostöövalmidus.
- * Kaitseb oma seisukohti.
- * Peab lugu teiste arvamusest.
- Tegutseb juhtides teadlikult ja jätkusuutlikult nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.
- * On viisakas, tähelepanelik, abivalmis ja salliva suhtumisega kaaslastesse.
- * Aktsepteerib erinevusi, arvestab esinevustega suhtlemisel.
- * Oskab ennast kehtestada.
- * Suudab lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme
- * Suudab organiseerida õppekeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet;

6.3 Suhtumise tasandil

- * On vastutustundlik ühiskonna ja kaaskodanike ees.
- * Väärtustab üksteise toetamist.
- * On kujunenud kultuuriline ühtsustunne.
- * On kujunenud enesemääratluspädevus "C" suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme;
- * On kujunenud rahvuslik, kultuuriline ja riiklik enesemääratlus.
- * On kujunenud personaalne, sotsiaalne ja kultuuriline identiteet.

* On integreerunud noorte nüüdis ühiskonda ja väljendab oma identiteeti loomingus.

Sotsiaalainete valdkonna õppeainete õpetamisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud ja infoteadlikuks ühiskonnaliikmeks, kes tunneb nüüdisajal rahvusvaheliselt üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, kes on uuendusaldis, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu- õpi- ja töökeskkonnas.